

NOTER:

1. I den svenske betænkning, Genetisk Integritet, SOU.1984:88, s. 133 ff., tages der ikke entydig stilling til begyndelsestidspunktet, men da det svenske udvalg på trods heraf anbefaler, at der kan udføres forsøg på fostre i de første 14 dage, synes udvalget nærmere at ville lægge vægt på nidationen. I øvrigt er udgangspunktet i svensk ret normalt befrugtning, jf. Thornstedt, Livets början och slut ur straffrättslig synpunkt, i Svensk Juristtidning 1969, s. 228. Se i øvrigt det nedenfor i note 27 anførte.
2. Der ses således bort fra de væsentlige og kontroversielle spørgsmål om mulig anvendelse af kloning, frembringelse af mosaikindivider m.v. Disse spørgsmål er nærmere omtalt i Indenrigsministeriets rapport, Fremskridtets pris (1984), i det følgende betegnet: Bet. (1984). Om systematiseringen af integritetskrænkelser, her primært indgreb i »legemsfreden«, se Hans Gammeltoft-Hansen, Straffeprocessuelle tvangsendgreb (1981), s. 80 ff.
3. Jf. Deutsch, Artificielle Wege menschlicher Reproduktion, i MDR. 1985, s. 180.
4. Ifølge brev af 24. januar 1985 fra S.S. Fluss, Chief, Health Legislation, WHO (Genève), hvoraf tillige fremgår, at der ikke eksisterer internationale retningslinjer på området.
5. Decisions and Reports, vol. 19, s. 244 (sag nr. 8416/79). Nærmere oplysninger om spørgsmålet vil kunne findes i Bernhards og Lehmanns bog om den europæiske menneskerettighedskonvention, som er under udgivelse. FN-konventionen af 1966 om borgerlige og politiske rettigheder, art. 6, har ikke taget stilling til fosterets retsbeskyttelse, jf. i øvrigt FT. 1969/70, sp. 4438 f. Den amerikanske menneskerettighedskonvention, som trådte i kraft i 1978, beskytter som udgangspunkt livet fra befrugtningen, jf. konventionens art. 4 (1).
6. Jf. Danelius, Mänskliga rättigheter (1981), s. 56 f.
7. Se således Deutzer, Den danske Personret (1882), s. 4 f.; V. Bentzon, Personretten, 3. udg. (1930), s. 19 f.; Borum, Personretten, 3. udg. (1950), s. 12; Ernst Andersen i Arv og Legat (1961), s. 264 f., og samme i Arveret (1965), s. 272 f.
8. Deutzer a. st. s. 3 f. og Bentzon a. st. s. 11. Se endvidere Borum a. st. s. 11 og – i tilslutning til Borum – Taksø-Jensen, Personretten (1981), s. 29, og Iversen og Nørgaard, Umyndige personers formue, 2. udg. (1983), s. 17; disse nyere fremstillinger bygger stort set udelukkende på overvejelserne hos Deutzer og Bentzon på de anførte steder.
9. Se til det følgende Deutzer a. st. s. 3 f. og Bentzon a. st. s. 16 ff.
10. Se dog som kuriositet Deutzer a. st. s. 4, hvor det anføres: »Legemlige Mangler kunne ikke berøve Retsevnen, medmindre man tænker sig dem saa store, at det fødte Væsen ikke kunne ansees som et Menneske. Hvis en saadan Skabnings Fremkomst af en Kvinde overhovedet er mulig, maatte det i paakommende Tilfælde afgjøres af Fagmænd, om der forelaa et Menneske eller ei; Regler i saa Henseende giver vor Ret ikke.«
11. Ernst Andersen, Arveret, s. 273.
12. Danielsen i Arveloven med kommentarer, 3. udg. (1982), s. 63 f., og i Myndighedsloven med kommentarer, 2. udg. (1982), s. 320, samt Graversen og Nørgaard i Arveret (1985), s. 11 og 356.
13. UFR. 1969.330 H og de nu ophævede bestemmelser i ikrafttrædelseslovens § 15, stk. 3, og Friis og Behn, Arbejdsskadeforsikringsloven med kommentarer (1984), s. 296.
14. Gomard, Civilprocessen, 2. udg. (1984), s. 138, hvor det tillige generelt udtales, at retsevne indtræder allerede før fødslen, smh. herved 1. udg. (1977), s. 138. Herimod Lund i UFR. 1954B.168.
15. Bitsch og Ekstrand, Lov om børns retsstilling med kommentarer, 3. udg. (1981), s. 95 f.
16. Samme s. 151.
17. Bistandslovens kap. 9 om forbigående hjælp og §§ 101–104 om svangre- og mødrethjem. Se tillige om de hjælpeforanstaltninger, der kan ydes kvinder til gennemførelse af svangerskab og til støtte efter barnets fødsel, Betænkning nr. 820/1977 om en undersøgelse, der kan belyse visse virkninger af fri abort, s. 13 f.
18. Hornslet og Danielsen, Adoptionsloven med kommentarer (1974), s. 143.
19. Om indfødsret se Poul Andersen, Dansk Statsforfatningsret, 1. udg. (1944), s. 207 f., og samme i Dansk Statsborgerret (1928), s. 18.
20. Hurwitz, Den danske Kriminalret, Speciel del (1955), s. 263 f.
21. Goos, Specielle Del I (1895), s. 14, s. 120 og s. 128.
22. Torp, Strafbare Angreb på Liv og Legeme (1908), s. 4 f.
23. Goos, a. st. s. 14 og s. 135; Torp a. st. s. 5 og s. 36.
24. Goos, a. st. s. 131 og Torp a. st. s. 34 f. Se endvidere Krabbe, Borgerlig Straffelov med Kommentarer, 4. udg. (1947), s. 554.
25. Motiver s. 338 f. i Betænkning afgiven af Straffelovskommissionen af 9. november 1917 (1923). Kriteriet skulle afløse tidligere tiders sondring mellem besjælede og ubesjælede fostre. I motiverne s. 340 afvises det at sidestille moderen og den, der med hendes samtykke bringer fosterfordrivende midler i anvendelse.
26. Greve i Kommenteret Straffelov, speciel del, 3. udg. (1984), s. 244, hvor der tillige redegøres for ubetydelige afgivende teoretiske opfattelser af begyndelsestidspunktet.
27. Krabbe a. st. s. 556 og Greve i Kommenteret Straffelov, speciel del, 1. udg. (1975), s. 226, men cfr. 3. udg. (1984), s. 244, der lægger vægt på nidationen. Selv om der kan påpeges et bortfald af fostre inden nidationen, synes det ikke at kunne begrunde en fravigelse af befrugtningen som det bedst egnede udgangspunkt.